

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI BYTOMSKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2014 – 2020
ZA ROK 2014

Bytom, kwiecień 2015 r.

Zgodnie z zapisami Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020, przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu przedkłada Prezydentowi Bytomia sprawozdanie z realizacji Programu.

PODSTAWY PRAWNE

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- 2) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 r. nr 209, poz. 1245);
- 3) Uchwała nr XXIII/315/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020;
- 4) Uchwała nr X/144/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania z późn. zm.;
- 5) Zarządzenie 351 Prezydenta Bytomia z dnia 08 sierpnia 2013 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego zarządzenia nr 330 Prezydenta Bytomia a dnia 16 sierpnia 2011 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu.

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Bytomski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 został przygotowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu. Bytomski Program został przyjęty uchwałą nr XXIII/314/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 listopada 2013 r. Stanowi on kontynuację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przygotowanego na lata 2011 – 2013. Zasadniczym celem Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Bytomia. Realizacja celu głównego wymaga skoordynowania działań wszystkich już istniejących podmiotów, które z mocy prawa lub z własnej inicjatywy podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom uwikłanym w przemoc. Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz uchwały nr XXIII/315/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za jego realizację odpowiada Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany przez prezydenta Bytomia zarządzeniem nr 330 Prezydenta Miasta z dnia 16 sierpnia 2011 r.

Zespół w oparciu o diagnozę zjawiska przemocy na terenie Bytomia wykorzystującą analizę SWOT oraz założenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy na lata 2014 – 2020 określił następujące obszary:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna (4.1)

Cel szczegółowy: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach celu zostały wskazane następujące kierunki działań

- Bieżące monitorowanie oraz diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
- Poszerzanie poziomu wiedzy i świadomości społeczności lokalnej (kampania lokalna).
- Współpraca pomiędzy podmiotami realizującymi procedurę „Niebieskie Karty”.
- Prowadzenie poradnictwa, a w szczególności działań edukacyjnych, mających na celu podnoszenie kompetencji rodziców oraz stosowanie bezprzemocowych metod wychowawczych wobec dzieci.

Realizatorzy: Zespół, MOPR, Centrum Policja, MKRPA, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświaty w tym PPP, kuratorska służba sądowa, Urząd Miejski, organizacje pozarządowe.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (4.2)

Cel szczegółowy: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Kierunki działań

- Tworzenie i rozwój infrastruktury lokalnej oraz rozwijanie współpracy pomiędzy lokalnymi podmiotami.
- Funkcjonowanie Zespołu oraz grup roboczych.
- Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Monitoring skuteczności działań pomocowych.

Realizatorzy/partnerzy Programu: Policja, MOPR, Centrum, MKRPA, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświaty w tym PPP, kuratorska służba sądowa, Zespół, grupy robocze.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie (4.3)

Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kierunki działań

- Interweniowanie i reagowanie właściwych organów służb na stosowanie przemocy, stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.
- Realizacja oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Realizowanie w miarę możliwości programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizatorzy/partnerzy Programu: Policja, MOPR, Centrum, MKRPA, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświaty, kuratorska służba sądowa, Zespół, grupy robocze.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (4.4)

Cel szczegółowy: podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań

- Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Utrwalanie i wzmacnianie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy/partnerzy Programu: Zespół, Urząd Miejski, Centrum

REALIZACJA BYTOMSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014 – 2020 W 2014 ROKU

Wdrażanie Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 w roku 2014, zwanego dalej Programem, zostało oparte na realizacji poszczególnych celów szczegółowych ze wskazanych obszarów działań.

4.1 Obszar: profilaktyka i edukacja społeczna

W związku z realizacją działań w ramach obszaru 4.1 bytomskie służby i instytucje podjęły następujące działania (Tabela 1).

Tabela 1.				
Profilaktyka i edukacja społeczna w 2014 r.				
Rodzaje Działań	Realizatorzy/ partnerzy Programu	Wskaźniki ewaluacji		
Aktualizowanie tematycznej podstrony http://www.mopr.bytom.pl/ zawierającej bazę danych o instytucjach świadczących pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc	Zespół, MOPR	- liczba aktualizacji stron		1 aktualizacja
Przygotowywanie oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących pomocy osobom uwikłanym w przemoc	Zespół, MOPR, Centrum, Policja, MKRPA, Sąd Rejonowy, jednostki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, jednostki oświaty, Urząd Miejski	a) liczba przygotowanych materiałów ¹ b) liczba rozpowszechnionych materiałów		a) 10 000 sztuk ulotek, 2 000 sztuk materiałów informacyjnych pn. <i>Poradnik dla Rodzica</i> , 1 000 sztuk plakatów, b) rozpowszechnianie rozpoczęto od listopada 2014 i trwa nadal
Prowadzenie współpracy z lokalnymi mediami, które mogą zamieszczać informacje o zjawisku przemocy oraz informacje o miejscach, w których można uzyskać pomoc	MOPR, Zespół,	- liczba zamieszczonych informacji nt. zjawiska przemocy		- 3 informacje w Dzienniku Zachodnim (dodatek bytomski) oraz 3 informacje w Życiu Bytomskim, - emisje 8 filmów profilaktycznych w TV Sfera

¹ Materiały opracowane ze środków pozyskanych na realizację projektu *Wsparcie dla bytomskich rodzin* realizowany w ramach programu osłonowego *WSPIERANIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W TWORZENIU SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE* ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Przygotowanie oraz przeprowadzenie kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie, skierowanych do różnych grup docelowych, w tym np. do świadków przemocy	Zespół, MOPR, Centrum, Policja, MKRPA, kuratorzy sądowi, jednostki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, jednostki oświat, Urząd Miejski	- liczba przeprowadzonych kampanii	- 1 kampania kończąca realizację projektu <i>Wsparcie bytomskich rodzin</i> , strona internetowa Urzędu Miejskiego w Bytomiu, - 1 kampania 8 filmów profilaktycznych (Centrum)
Prowadzenie zajęć edukacyjnych, profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie m.in. przemocy w rodzinie, agresji, uzależnienia, możliwości korzystania z pomocy oraz radzenia sobie ze stresem i trudnymi emocjami	Centrum, Bytomskie jednostki oświatowe we współpracy merytorycznej z Zespołem (Centrum, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, MOPR, Policja)	a) liczba dzieci, młodzieży oraz klas objętych działaniami, b) liczba placówek oświatowych, w których przeprowadzone zostały zajęcia	PPP: a) 670 dzieci /25 klas, b) 23 placówki Centrum: a) 3610 uczniów 176 zajęć, b) 31 placówek
Prowadzenie zajęć informacyjnych i profilaktycznych dla rodziców i opiekunów np. warsztatów, treningów umiejętności wychowawczych, dla rodziców na terenie placówek oświatowych	Centrum, Bytomskie jednostki oświatowe we współpracy merytorycznej z Zespołem (Centrum, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, MOPR, Policja)	a) liczba zajęć, treningów, spotkań, b) liczba rodziców uczestniczących w ww. zajęciach	PPP: a) 8 zajęć, b) 60 Rodziców; Centrum: <u>Na terenie szkół</u> a) 7 prelekcji b) 142 rodziców; <u>Na terenie Centrum</u> a) 4 edycje (1 edycja zajęć pn. <i>Bez klapsa. Jak z miłością i szacunkiem stawiać dziecku granice</i> oraz 3 edycje <i>Szkoły dla Rodziców</i>), b) 34 rodziców; MOPR²: a) 6 zajęć, b) 64 rodziców, (37 rodziców kończyło zajęcia); MOPR³: a) 107 spotkań grupowych / 3 edycje Akademii, b) 96 rodziców

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na informacji uzyskanych od realizatorów

² Zajęcia przeprowadzono w ramach projektu *Wsparcie dla bytomskich rodzin*. Warsztaty prowadzili specjaliści z PPP, Szansy oraz Centrum.

³ Akademia Rodzica dla uczestników/uczestniczek projektu Systemowy Projekt Aktywizacji.

4.2 Obszar: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

W związku z realizacją działań w ramach obszaru 4.2 bytomskie służby i instytucje podjęły następujące działania (Tabela 2).

Tabela 2.			
Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w 2014 r.			
Rodzaj działania	Realizatorzy/ partnerzy Programu	Wskaźniki ewaluacji	
Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”	Policja, MOPR, Centrum, MKRPA, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświaty, kuratorska służba sądowa, następnie Zespół oraz grupy robocze	a) liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”, b) liczba nowych spraw prowadzonych, c) liczba wszystkich spraw objętych procedurą „Niebieskie Karty”, d) liczba zakończonych spraw w wyniku ustania przemocy, e) liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowania działań	a) 294 formularzy „Niebieska Karta -A” b) 268 spraw c) 538 spraw d) 172 „Niebieskich Kart” e) 42 „Niebieskich Kart”
Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc, np. w Hostelu	Centrum MOPR KMP	a) liczba osób/rodzin umieszczonych w Hotelu, b) liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnej opiece zastępczej w związku z przemocą, c) liczba dzieci odebranych i umieszczonych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy o Policji	a) 23 osoby dorosłe oraz 32 dzieci b) 5 dzieci (art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) c) 117 dzieci
Prowadzenie grup psychoedukacyjnych i grup wsparcia oraz terapii indywidualnej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	Centrum	a) liczba osób biorących udział w grupie psychoedukacyjnej, b) liczba osób objętych terapią indywidualną	a) 26 osób b) 82 osoby

<p>Objęcie pomocą specjalistyczną dzieci krzywdzonych (wsparcie psychologiczne indywidualna terapia, rodzinna terapia), psychoedukacja</p>	<p>Centrum, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna</p>	<p>a) liczba dzieci objętych pomocą specjalistyczną, b) liczba terapii indywidualnych, c) liczba terapii rodzinnych, d) psychoedukacja (rodzice i dzieci)</p>	<p>Centrum a) 231 dzieci b) 489 terapii c) 288 rodziców</p> <p>PPP a) 34 osoby b) 21 osób c) 9 osób d) 98 osób</p>
<p>Udzielanie pomocy finansowej w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz pomocy prawnej i mediacji (po ustaniu przemocy lub w sprawach nie związanych ze zjawiskiem przemocy)</p>	<p>MOPR, Centrum</p>	<p>a) liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej z powodu przemocy, b) liczba osób którym udzielono porady prawnej</p>	<p>a) 84 liczba rodzin 287 osób w rodzinie (MOPR)</p> <p>b) 247 porad prawnych (Centrum)</p>

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na informacji uzyskanych od realizatorów

4.3 Obszar: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

W związku z realizacją działań w ramach obszaru 4.3 bytomskie służby i instytucje podjęły następujące działania (Tabela 3).

Tabela 3.			
Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie w 2014 r.			
Rodzaj Działania	Realizatorzy/ partnerzy Programu	Wskaźniki ewaluacji	
Podejmowanie interwencji i reagowanie służby na stosowanie przemocy w rodzinie ⁴	Policja	a) liczba interwencji domowych dot. przemocy zakończonych spisaniem NK, b) liczba zatrzymanych sprawców, c) liczba osób stosujących przemoc umieszczonych w Izbie Wyrzeźwień,	a) 69 interwencji b) 30 sprawców c) 75 osób
	Prokuratura Rejonowa	a) liczba wniosków do prokuratury o wszczęcie postępowania wobec sprawcy, b) liczba aktów oskarżenia, c) liczba zastosowanych łącznie środków zapobiegawczych, w tym - dozorów Policji, - liczba zakazów zbliżania się, - liczba tymczasowo aresztowanych, - liczba orzeczonych obowiązków na podstawie art. 72 §1 pkt 6a k.k.	a) 139 wniosków b) 21 aktów c) 25 środków - 19 dozorów - 4 zakazy - 1 osoba - 8 obowiązków
	Sąd Rejonowy	a) liczba wydanych wyroków z art. 207 k.k., b) liczba osób objętych dozorem kuratora,	a) 21 b) 19 osób

⁴ W działaniu *Podejmowanie interwencji i reagowanie przez służby na stosowanie przemocy*, wykazano większą liczbę wskaźników niż zapisano w Programie, w celu obszerniejszego przedstawienia opisywanej sytuacji.

		<p>c) liczba osób zobowiązanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,</p> <p>d) liczba osób objętych zakazem kontaktowania się z określonymi osobami,</p> <p>e) liczba zastosowanych środków zapobiegawczych wobec osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy (nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,</p> <p>f) liczba spraw z art. 207 k.k. prowadzonych przez Zespołu kuratorskiej służby sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych,</p> <p>g) liczba skierowanych wniosków o nałożenie środka probacyjnego obowiązku uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym</p>	<p>c) 7 osób</p> <p>d) 3 osoby</p> <p>e) 6 nakazów</p> <p>f) 94 spraw</p> <p>g) 1 osoba</p>
<p>Prowadzenie indywidualnych konsultacji oraz realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p>	<p>Centrum</p>	<p>a) liczba osób stosujących przemoc w rodzinie będących w indywidualnym kontakcie,</p> <p>b) liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym,</p> <p>c) liczba osób, które ukończyły program,</p>	<p>a) 31 osób</p> <p>b) 25 osób</p> <p>c) 17 osób</p>

		d) liczba zrealizowanych edycji programu korekcyjno-educacyjnych	d) 2 edycje
Objęcie osób uzależnianych, w tym stosujących przemoc w rodzinie terapią odwykową	MKRPA, Centrum	a) liczba osób kierowanych na terapię (wniosków do MKRPA), b) liczba osób uczestniczących w terapii indywidualnej, c) liczba osób uczestniczących w grupie edukacyjnej dla osób uzależnionych	a) 338 wniosków b) 479 osób c) 160 osób

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na informacji uzyskanych od realizatorów

4.4 Obszar: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W związku z realizacją działań w ramach obszaru 4.4 bytomskie służby i instytucje podjęły następujące działania (Tabela 4).

Tabela 4.			
Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2014 r.			
Działania	Realizatorzy/ partnerzy Programu	Wskaźniki ewaluacji	
Organizowanie szkoleń, warsztatów dla podmiotów zaangażowanych w problematykę przemocy dotyczących, np. rozpoznawania symptomów dziecka krzywdzonego	Zespół, Urząd Miejski	a) liczba przeprowadzanych szkoleń, b) liczba osób uczestniczących w szkoleniu	a) 1 szkolenie pn. <i>Prawne Aspekty Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</i> , b) 31 osób (Zespół, funkcjonariusze KMP, kuratorzy, prokuratorzy)
Spotkania szkoleniowo – warsztatowe ⁵	Zespół MOPR, Centrum, PPP, Szansa KMP	a) liczba spotkań, b) grupy zawodowe, c) liczba osób	MOPR a) 5 spotkań, b) policja, pomoc społeczna, oświata, ochrona zdrowia; Centrum a) 14 warsztatów, b) pomoc społeczna, oświata, ochrona zdrowia, kuratorzy sądowi, c) 355 osób

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na informacji uzyskanych od realizatorów

⁵ Spotkania szkoleniowe są dodatkowym działaniem mieszczącymi się w obszarze realizacji celu 4.4 Programu

Podsumowanie

W opinii Zespołu cele założone w Bytomskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 w roku 2014 r. zostały zrealizowane w stopniu zadawalającym, jednak większość z założonych celów wymaga dalszej realizacji.

W związku z powyższym Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu podsumowując realizację powyższego Programu określił następujące obszary wymagające podjęcia przez Zespół intensywnych działań realizatorów Programu w następujących obszarach:

4.1 Profilaktyka i edukacja społeczna ukierunkowanych na:

- podnoszenie świadomości mieszkańców Bytomia, zwłaszcza świadków przemocy, na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania wsparcia i pomocy poprzez rozpowszechnianie informacji na temat form pomocy (przekierowania na strony partnerów Programu)
- motywowanie rodziców, opiekunów do doskonalenia kompetencji wychowawczych, a zwłaszcza nabywania umiejętności bezprzemocowego wychowywania dzieci, dostrzegania i zaspokajania ich potrzeb,

4.2 Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie ukierunkowanych na:

- podejmowanie działań na rzecz utworzenia mieszkania chronionego dla osób dotkniętych przemocą, z możliwością długoterminowego pobytu,

4.3 Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie ukierunkowanych na:

- motywowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w zajęciach w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego oraz zwiększenie aktywności służb w zakresie kierowania osób z wyrokiem z art. 207 k.k. do udziału w ww. programie,
- motywowanie osób nadużywających alkohol do podjęcia leczenia oraz monitorowanie przebiegu terapii, a w przypadkach uzasadnionych kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

4.4 Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ukierunkowanych na:

- dalsze rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na terenie Bytomia,

- podnoszenie i nabywanie kompetencji przez służby zajmujące się realizacją procedury „Niebieskie Karty”,

Reasumując, w 2015 r. koniecznie jest konsekwentnie realizowane działań zapisanych w Bytomskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Szczególny nacisk należy położyć na prowadzenie szkoleń, spotkań o charakterze interdyscyplinarnym, w których wzięliby udział członkowie Zespołu, grup roboczych oraz pozostali przedstawiciele podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za realizację procedury „Niebieskie Karty”. W ocenie członków Zespołu powyższe działania przyczynią się do świadczenia profesjonalnej i skutecznej pomocy osobom uwikłanym w przemoc.

Spis tabel:

Tabela 1. Profilaktyka i edukacja społeczna w 2014 r.	6
Tabela 2. Profilaktyka i edukacja społeczna w 2014 r.	8
Tabela 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie w 2014 r.	10
Tabela 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2014 r.	13